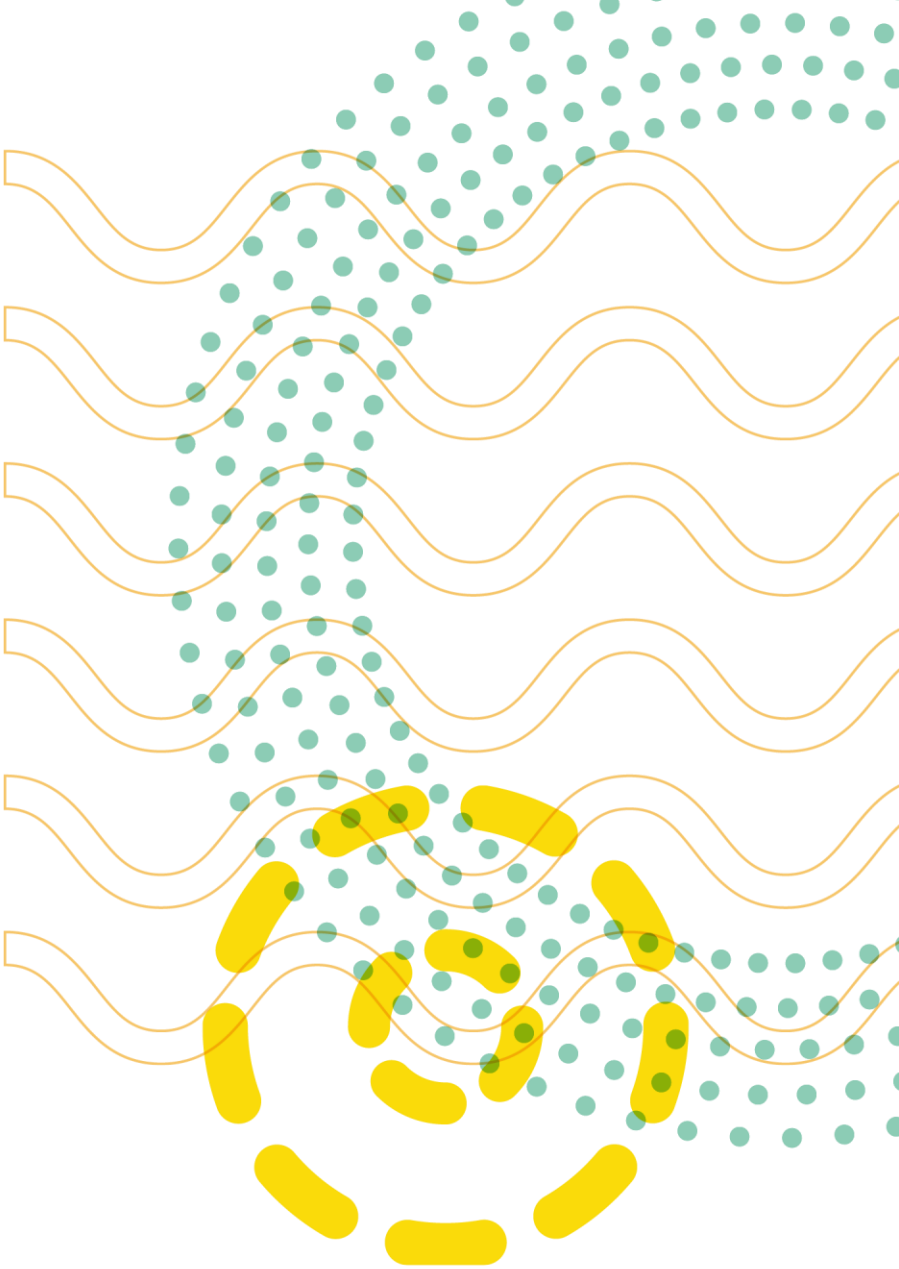
energie samen

Energie Samen jaarverslag 2022

Voorwoord

Zowel het begin van het jaar als het einde van het jaar werd voor ons gemarkeerd door wat wij noemen: 'het energiesysteem van de toekomst'. Het jaar 2021 sloten we af met de publicatie van onze agenda voor dat energiesysteem en het whitepaper 'Slim energie delen'. Het jaar 2022 sloten we af met het binnenhalen van een miljoenensubsidie voor het project Local4local, waardoor we voortvarend aan de slag kunnen om concrete stappen te zetten in de uitvoering van deze agenda.

We willen dat burgers met de energiegemeenschap hun eigen energievoorziening organiseren volgens eigen spelregels tegen kostprijs+. Met een consortium van dertien partners werken we aan het realiseren van het Local4local-marktmodel. Dat is een enorm belangrijk en groot project.

Maar er waren vorig jaar meer stappen voorwaarts waar we met zijn allen trots op mogen zijn..

Meer financiële instrumenten voor energiecoöperaties

Wat Siward Zomer gekscherend 'de financiële fietssnelweg voor energiecoöperaties' noemt, krijgt steeds meer vorm. In 2022 is voor 4,7 miljoen euro aan leningen verstrekt (Ontwikkelfonds en Realisatiefonds).
Het woud aan regels, begrippen en documenten hebben we voor zonprojecten inzichtelijker gemaakt. Er is 8,4 miljoen euro opgehaald bij coöperatieleden via de DeelnemersDesk (voorheen de Aanmeldstraat van Econobis).

Nieuwe kennisplatforms

Ontsluiten en ontwikkelen van kennis is een belangrijke taak voor Energie Samen. Ook hier hebben we grote stappen gezet, met het online komen van de Energie Samen Academie en het ontwikkelen van de Projectcentrale (in 2022 nog als pilot). De feestelijke opening door Kees Vendrik, de voorzitter van het Nationaal Klimaat Platform, vond ik persoonlijk een mooi moment voor Energie Samen.

Betere tarieven voor SCE

Onze lobby voor hogere tarieven in de subsidieregeling coöperatieve energieopwekking SCE was succesvol. De kosten door oplopende inflatie zetten helaas de business case van SCE-projecten onder druk, maar dat doet niets af aan de prestatie van onze lobbyisten en de hulp die leden daarbij hebben geboden.

Toekomstbestendig contributiesysteem

In 2022 hebben we met een groep leden een voorstel geformuleerd voor een nieuw contributiesysteem, dat door de Algemene ledenvergadering is aangenomen. Met een aantal leden zullen nog nadere afspraken nodig zijn, maar ik heb er vertrouwen in dat we nu een systematiek hebben waarmee we weer jaren vooruit kunnen.

Er zijn natuurlijk nog veel meer successen te noemen. Als ik de inhoudsopgave van dit jaarverslag bekijk, ben ik trots op wat we in 2022 allemaal gedaan hebben.

André Jurjus, voorzitter Energie Samen

In het kort: wat hebben we in 2022 allemaal gedaan?

1. Belangenbehartiging: 4
- Vijf reacties geschreven op consultaties 4
- Regelmatige terugkoppeling over lobby aan leden 5
- Betere tarieven voor SCE, structureel overleg met EZK en PBL 5
- PCR: afkoopregeling afgewezen 5
- Netinfrastructuur en -regulering: congestie centraal 5
- In gesprek met minister Jetten 6
- Lidmaatschap belangenorganisaties gecontinueerd 6
- Deelname tafels en werkgroepen gecontinueerd 6

2. Onze diensten: 7
- Ruim anderhalf miljoen euro gefinancierd via Ontwikkelfonds 7
- Ruim drie miljoen euro gefinancierd via het Realisatiefonds 8
- Krediet grote projecten gestart 8
- LISE Fonds (Den Haag) gestart 8
- DeelnemersDesk gelanceerd 9
- Hulp bij netaansluiting als nieuwe dienst geïntroduceerd 9
- Econobis: forse groei gebruikers, meer mogelijkheden 9
- 71 nieuwe verzekeringspolissen afgesloten 10
- Zon op Nederland-coöperaties van Ozon naar Econobis 10

3. Kennis delen en verspreiden: 11
- 1337 Deelnemers aan opleidingen/trainingen 11
- 2437 Deelnemers aan kennissessies 11
- 2500 gebruikers van de leeromgeving van Hoom 12
- Vijf publicaties uitgebracht 12
- Drie video's gepubliceerd 12
- Energie Samen Academie online 12
- Pilot van de Projectcentrale online 13

4. Projecten: 14
- Local4local: financiering rond 14
- Energiecoach-aanpak gelanceerd 14
- Maatschappelijk dienstenbedrijf warmte in oprichting 14
- 60 leden openden hun deuren bij 'Samen de winter door' 15
- Participatiecoalitie gecontinueerd 15
- 'Crack the process' gestart 15
- 'Inclusieve energietransitie' gestart 15
- Accept gecontinueerd 15
- SCCALE: eerste publicatie 15
- ACCE gestart 15

5. Communicatie en media: 16
- Vijf edities van twee bladen en twee flyers gepubliceerd 16
- 41 Digitale nieuwsbrieven verstuurd 16
- Sociale media: groei op LinkedIn 16

6. Coöperatie: 18
- Fusie met Hoom officieel rond 18
- Leden Energie Samen: groei in coöperaties, krimp in individuen 18
- Coöperatieve beweging: meer leden, meer professionalisering 18
- Zes ALV's en 12 bestuursvergaderingen gehouden 19
- Eerste ledentevredenheidsonderzoek gehouden 19
- Samen met leden aan de slag 19

7. Bedrijfsbureau: 21
- Twee nieuwe regionale koepels opgericht 21
- Samenwerkingspartners: nieuwe én gecontinueerde samenwerking 21

1. Belangenbehartiging

Energie Samen behartigt de belangen van energiecoöperaties en andere duurzame energiecollectieven bij overheden, toezichthouders en netbeheerders, namens het grootste deel van de coöperatieve opwek en collectieve initiatieven voor duurzame warmte in Nederland.
In 2022 hebben we voor het eerst ons lobbywerk omschreven en online gepubliceerd als 'Lobbystrategie Energie Samen'. Dit om de transparantie van onze belangenbehartiging te vergroten.

Vijf reacties geschreven op consultaties

Nationale Subsidieregeling Warmtenetten (februari)

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) werkt aan een subsidieregeling voor de investering in de aanleg van warmtenetten. Energie Samen heeft in dit kader op verzoek van het ministerie gereageerd op het rapport 'Ontwikkeling instrumentarium warmte' o.b.v. casussen van Berenschot. Deze reactie is niet openbaar gemaakt, maar doorgesproken met EZK en RVO.

Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (september).

In onze reactie op concept-regelgeving om wijken van het gas af te krijgen, pleitten we ervoor om bewoners in een vroeg stadium te betrekken en zelf beslissingsbevoegdheid te geven over hun leefomgeving. Dit zorgt voor acceptatie en draagvlak voor de plannen. We deden een aantal concrete voorstellen ter verbetering.

Beleidsregel rendementstoets warmte (september)

Met de rendementstoets kan marktwaakhond ACM toetsen of warmteleveranciers geen onredelijk rendement behalen. Gebeurt dit wel, dan kan de ACM nader onderzoek instellen en zo nodig ingrijpen. In onze reactie ondersteunden we de rendementstoets en deden we verbetervoorstellen.

Ontwerp-Codebesluit congestiemanagement

Met deze nieuwe regels maakt de ACM helder wanneer een net 'vol' is, in welke volgorde netbeheerders aanvragen dienen te behandelen, en hoe ze netgebruikers transparant dienen te informeren. We hebben positief gereageerd op het ontwerp.

Voorstel ACM voor aansluittermijn (oktober)

Wij hebben een reactie ingediend bij marktwaakhond ACM op de voorstellen voor wettelijke aansluittermijnen. We stonden positief tegenover de voorstellen, maar zetten wel enkele kanttekeningen bij de voorstellen voor grootverbruikersaansluitingen, waarvan de aansluittermijn verhoogd zou worden van 18 naar 40 weken.

Regelmatige terugkoppeling over lobby aan leden

In 2022 zijn we gestart met goedbezochte tweemaandelijkse online sessies waarin we leden bijpraten over de lobby en waarin ze suggesties kunnen doen.

Betere tarieven voor SCE, structureel overleg met EZK en PBL

De subsidieregeling coöperatieve energieopwekking SCE opende in 2022 met -volgens ons- te lage tarieven. We hebben onze leden daarom op het hart gedrukt om geen subsidieaanvraag in te dienen als de businesscase onrendabel was.
We hebben ook de leden opgeroepen informatie over onrendabele projecten met ons te delen. Deze informatie hebben we met succes ingezet bij onze lobby om de tarieven voor 2023 fors te verbeteren. Ook is de SCE in 2023 vervroegd opengesteld.
In 2022 zijn regelmatige overleggen gestart met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat over SCE (en PCR). Ook hebben we gewerkt aan een betere relatie met het Planbureau voor de Leefomgeving PBL om de modellen van het PBL beter te laten aansluiten met wat er in de coöperatieve praktijk gebeurt.

PCR: afkoopregeling afgewezen

De fiscale regeling Verlaagd Tarief bij collectieve opwek – oftewel de postcoderoosregeling PCR – geeft recht op een korting op de energiebelasting op elektriciteit. Als reactie op de verlaging van de energiebelasting zijn we gestart met een lobby voor een afkoopregeling. In het voorjaar van 2022 hebben we samen met de expertgroep Postcoderoos een eerste voorstel voor een afkoopregeling opgesteld en aan het ministerie van EZK voorgelegd. Begin oktober hebben we een afwijzende reactie van het ministerie van EZK en het ministerie van Financiën ontvangen. Inmiddels is er met de hoge prijzen en de aankomende verhoging ven de energiebelasting een nieuwe situatie ontstaan. We beraden ons op de keuze: stoppen of doorgaan?

Netinfrastructuur en -regulering: congestie centraal

We lobbyen doorlopend over netinfrastructuur en regulering, waarbij met name netcongestie en oplossingen daarvoor centraal staan. Enkele successen uit 2022:

- 14 december organiseerden we een goedbezocht webinar 'Nieuwe regels congestiemanagement van kracht: waarom je een transportweigering niet moet accepteren'.
- Er wordt gewerkt aan een real-time interface waarmee veel extra aansluitcapaciteit vrijgemaakt kan worden. We hebben hiervoor inhoudelijke expertise ingebracht, onder andere van leden van Energie Samen met relevante praktijkervaring.
- De bestaande modelovereenkomst Cable Pooling is uitgebreid met opslag en/of combinatie van een bestaand windpark met nieuwe partijen. Via Cable Pooling kan meer duurzame energieproductie op het bestaande net worden aangesloten.
- Netbeheerders willen graag transportrechten terugnemen als het gecontracteerde transportvermogen ook na langere tijd niet in gebruik is genomen ('use-it-or-lose-it'). Het voorstel hierover is sterk aangepast door de vele bezwaren die wij en de andere brancheverenigingen inbrachten.

In gesprek met minister Jetten

Energie Samen was 30 juni samen met zes afgevaardigden van de sector van energiecoöperaties op bezoek bij Klimaatminister Rob Jetten. We waren door hem uitgenodigd voor een rondetafelgesprek om toe te lichten wat er speelt bij energiecoöperaties en andere bottom-up-initiatieven in de energietransitie. Tijdens het gesprek hebben we tien actiepunten voor de energietransitie van onderop aangeboden.

Lidmaatschap belangenorganisaties gecontinueerd

Energie Samen is lid van verschillende belangenorganisaties waarmee we een overlappend belang hebben. Onze eigen focus ligt bij energiecoöperaties, via deze verenigingen zijn we goed betroken bij het bredere belang.

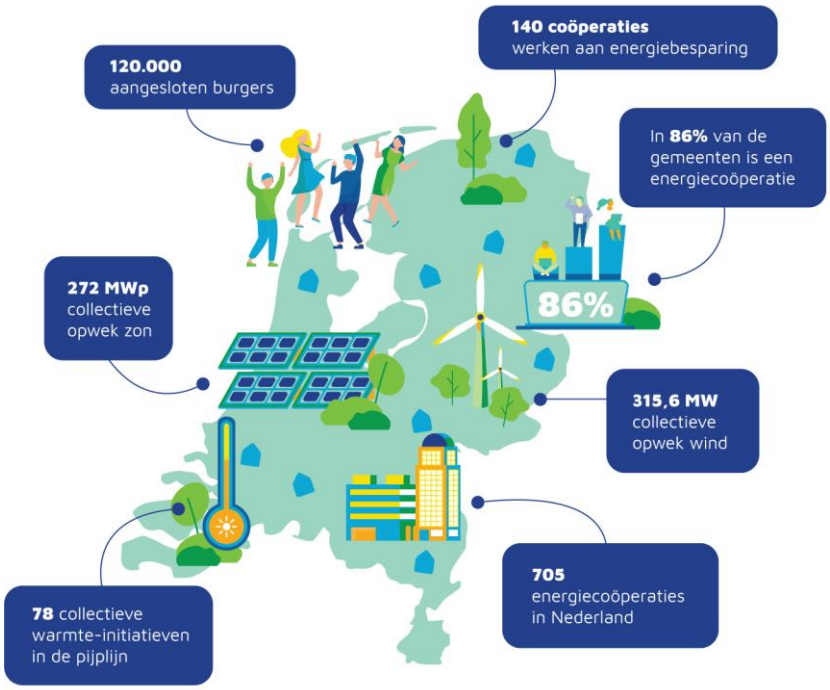
Wij waren in 2022 lid van de volgende belangenorganisaties (bestuursleden vanuit Energie Samen of leden ervan tussen haakjes):

- Coöperatie van Europese duurzame energiecoöperaties REScoop.eu (bestuurslid: Siward Zomer, Energie Samen)
- Nationale Coöperatie Raad NCR (bestuurslid: Monique Sweep, Deltawind)
- Nederlandse Vereniging Duurzame Energie NVDE (bestuurslid: Siward Zomer, Energie Samen)
- Nederlandse Windenergie Associatie NWEA (bestuurslid: Axel Posthumus, Energie Samen)
- Lerend platform Energie en Omgeving LEO (bestuurslid: Eelco Bots, Windunie)

Deelname tafels en werkgroepen gecontinueerd

Siward Zomer (coöperatief directeur) nam in 2022 ook weer deel aan:

- Uitvoeringsoverleg Elektriciteitstafel Klimaatakkoord
    - SDE en maatschappelijke kosten
    - 50% lokaal eigendom
- Programmaraad NPRES
- Werkgroep Participatieprincipes Gebouwde Omgeving
- Begeleidingsgroep Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) over participatie in warmtetransitie.

2. Onze diensten

Ruim anderhalf miljoen euro gefinancierd via Ontwikkelfonds

Via het Ontwikkelfonds kunnen lokale energiecoöperaties de risicovolle voorfase van hun zonne- en windprojecten zonder financieel risico financieren. De deelnemende provincies zijn Zuid-Holland, Utrecht, Limburg en Drenthe. In 2022 is de aansluiting voor de Achterhoek voorbereid. 23 opwekprojecten hebben in totaal 26 leningen gekregen, afhankelijk van de fase in hun ontwikkeltraject. Het ging daarbij over vijftien grote zon-opwek projecten en acht windparken.

Tabel 1: Ontwikkelfonds overzicht 2021 en 2022

	2021	**2022**
Totaal aanvragen ontvangen	28	10
Aanvragen nog in behandeling	11	1
Ingetrokken / afgewezen	3	2
Aantal goedgekeurde leningen	14	26
Omvang goedgekeurde leningen	€ 882.153	€ 1.580.565

Uit evaluatie bleek dat het oorspronkelijke maximale leenbedrag voor zonne-energieprojecten niet (meer) toereikend was. Daarom hebben we gewerkt aan verhoging van dat bedrag. Dat is gelukt (het bedrag werd vanaf 1 januari 2023 verhoogd).

Tabel 2: Goedgekeurde leningen Ontwikkelfonds 2022 per provincie

	Zuid-Holland	Utrecht	Limburg	Drenthe
Aantal leningen	6	14	3	3
Totaal leenbedrag	€ 629.369	€ 695.900	€ 133.846	€ 121.450

Ruim drie miljoen euro gefinancierd via het Realisatiefonds

Met het Realisatiefonds (geopend in oktober 2021) bestaat de mogelijkheid een aanzienlijk deel van de investering in de bouw van energieprojecten met een zakelijke lening te financieren. Het gaat over met name zon-projecten die een SCE-subsidie of een SDE-subsidie hebben ontvangen. Energie Samen begeleidt de aanvraag tussen de energiecoöperatie en Stimuleringsfonds Huisvesting, (SVn). SVn beoordeelt de aanvraag namens de financiers.

Tabel 3: Realisatiefonds overzicht 2022

	2022
Aantal leningen verstrekt	25
Aantal leningen geoffreerd	14
Totaal aantal leningen goedgekeurd	39
Percentage leningen goedgekeurd	95%
Totale bedrag verstrekt en geoffreerd	€ 3.117.000
Leenbedrag gemiddeld	€ 80.000
Grootste leenbedrag	€ 381.000
Kleinste leenbedrag	€ 31.000

Krediet grote projecten gestart

Sinds april 2022 is met het Krediet grote projecten een aanzienlijk deel van het risicokapitaal in energieprojecten met een zakelijke lening te financieren. Dit geldt voor grootschalige zon- en windprojecten die een SDE-subsidie hebben ontvangen. De lening wordt verstrekt door Meewind en Energie Samen begeleidt de aanvraag. Gedurende 2022 hebben een vijftal grootschalige projecten zich aangemeld. De behandeling van de aanvragen loopt.

LISE Fonds (Den Haag) gestart

Het Lokaal Initiatievenfonds voor Schone Energie (LISE) is gestart in mei 2022 en bestemd voor haalbaarheidsstudies van duurzame projecten in de gemeente Den Haag. Via het energieloket van de gemeente Den Haag kunnen projecten bij Energie Samen een aanvraag doen. Het Nationaal Groenfonds verstrekt vanuit het LISE-fonds de leningen. Gedurende 2022 zijn geen aanvragen gedaan. Na de pilot periode van 12 maanden zal de effectiviteit van het fonds door de partners geëvalueerd worden.

DeelnemersDesk gelanceerd

In 2022 is de DeelnemersDesk gelanceerd om leden van Energie Samen te ondersteunen bij het geld ophalen onder hun eigen leden. Deze dienst combineert de techniek van Econobis (voorheen: de 'Aanmeldstraat') met advies via een helpdesk, documentatie en templates.
In 2022 is er aanzienlijk meer geld opgehaald via deze route dan in 2021.

Een deel van de documentatie is ook gratis beschikbaar gesteld via de Projectcentrale en de Energie Samen Academie.

Tabel 4: DeelnemersDesk/Aanmeldstraat overzicht 2021 en 2022

	2021	2022
Projecten	11	18
Opgehaald bedrag totaal	€ 4,5 mln	€ 8,4 mln

Hulp bij netaansluiting als nieuwe dienst geïntroduceerd

Voor een eenvoudige vraag over netaansluitingen kunnen leden altijd aankloppen bij Leon Straathof (Adviseur netinfrastructuur en -regulering). Voor meer ingewikkelde vragen, waar ook meer uren mee zijn gemoeid, boden we leden vanaf oktober 2022 de volgende diensten aan:

- Eerste hulp bij transportweigeringen.
- Quickscan mogelijkheden voor het delen van de netaansluiting.

In 2022 is twee keer 'Eerste hulp bij transportweigeringen' geboden. Mogelijk zijn deze diensten nog niet bekend genoeg bij de leden.

Econobis: forse groei gebruikers, meer mogelijkheden

Econobis, het complete administratiesysteem toegespitst op energiecoöperaties en energieloketten, telde eind 2022 190 gebruikers, een forse groei. Ook de functionaliteit is verder uitgebreid.

Tabel 5: Leden van Energie Samen die Econobis gebruiken, 2021 en 2022

	2021	2022
Aantal	125	190

Klantenportaal: dashboard voor inrichting en beter documenten delen

De nieuwe versie van het klantenportaal ging op 1 augustus live. Met deze update kunnen gebruikers het portaal van hun coöperatie naar eigen wens inrichten en wordt het voor de contacten duidelijker welke acties zij kunnen uitvoeren.

Ondersteuning inzet energiecoaches en energieklussers.

Econobis heeft ondersteuning ontwikkeld voor de inzet van energiecoaches en energieklussers, samen met drie Brabantse energiecoöperaties, in Riel-Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk.

Ondersteuning voor wijkwarmteprojecten

Econobis ondersteunt inmiddels ook coöperaties en initiatieven met de administratie voor wijkwarmteprojecten; zowel inventarisatie, uitvoering als contact met de bewoners.

Andere verbeteringen van Econobis

Andere, technische verbeteringen in 2022:

- ontdubbelen van contacten;
- standaard bijlage bij e-mailtemplate;
- 2-factor-authentication.

71 nieuwe verzekeringspolissen afgesloten

Het aanbod van verzekeringen voor leden via Energie Samen is in oktober 2022 uitgebreid met een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering voor leden zonder productie-installatie.
Verder is op basis van aangeleverde informatie van leden gezocht naar gezamenlijk in te kopen panelenverzekering, in 2022 nog zonder concreet resultaat.

Tabel 6: Nieuw afgesloten verzekeringspolissen, 2021 en 2022

	2021	2022
Bestuurdersaansprakelijkheid	44	29
Bedrijfsaansprakelijkheid (zonprojecten)	20	32
Bedrijfsaansprakelijkheid voor 'kantoorrisico'	0	10

Zon op Nederland-coöperaties van Ozon naar Econobis

De meeste Zon-op-Nederland-energiecoöperaties zijn in 2022 overgeschakeld van administratiepakket Ozon naar Econobis.

3. Kennis delen en verspreiden

In dit hoofdstuk vind je informatie over ons kennisaanbod in 2022. Dit is exclusief activiteiten georganiseerd door anderen, zoals bijvoorbeeld onze sessies bij evenement HIER opgewekt en diverse podcasts waarin onze mensen te horen waren.

1337 Deelnemers aan opleidingen/trainingen

Via Hoom boden we de volgende opleidingen aan in 2022:

- Leertraject Energiecoach Basis,
- Leertraject Energiecoach voor huurders,
- Energiehulp (energieklusser),
- Verdiepingstraining Isolatie,
- Verdiepingstraining Ventilatie,
- Verdiepingstraining Warmtepompen,
- Verdiepingstraining Warmtebeelden maken en gebruiken.

Er zijn in totaal 113 (verdiepings)trainingen gegeven, met totaal 1323 inschrijvers.

De opleiding Coöperatief Buurtbegeleider is in 2022 één keer gegeven, in Zuid-Holland, met 14 deelnemers.

2437 Deelnemers aan kennissessies

In 2022 hebben we minder kennissessies georganiseerd dan in 2021. Er waren wel meer deelnemers per kennissessie.

Tabel 7: Kennissessies 2021 en 2022

	2021	2022
Aantal sessies	57	43
Aantal deelnemers	3000	2657
Deelnemers per sessie	53	60

Veel van deze sessies zijn terug te kijken via ons YouTube-kanaal en onze websites.

Uitgelicht: miniconferentie 16 december

Tijdens de goed bezochte live miniconferentie 'De kracht van de coöperatieve beweging' werd de Energie Samen Academie geopend door Kees Vendrik, de voorzitter van het Nationaal Klimaat Platform. Verder was er aandacht voor financiering van energieprojecten, konden leden terecht bij experttafels over de actuele thema's en diensten van Energie Samen en sprak dr. Lise Jans (RUG) over gedragspsychologie en bewonersinitiatieven (Felix Olthuislezing 2022).
We ontvingen in totaal 200 mensen.

2500 gebruikers van de leeromgeving van Hoom

In 2022 waren er 2500 gebruikers van de leeromgeving van Hoom en het bijbehorende forum.

Vijf publicaties uitgebracht

We hebben in 2022 minder afzonderlijke publicaties uitgebracht dan in 2021 (vijf resp. 13).

- Handreiking samenwerkingsovereenkomsten met ontwikkelaars (juni 2022)
  In deze handreiking staat wat je allemaal in een samenwerkingscontract of samenwerkingsovereenkomst kunt zetten.
- Cooperative district heating in the making. Inspiration from Denmark and first achievements in the Netherlands (september 2022).
  Welke lessen kunnen we in Nederland trekken uit het succes van warmtecoöperaties in Denemarken? Hoe kunnen we de bouwstenen hiervan naar Nederland vertalen en daarmee de uitbreiding van coöperatieve warmtenetten versnellen?
- Flyer Coalitie coöperatieve warmte: strategische ambitie (oktober 2022)
- Flyer voor gemeenten: Wat is een energiecoöperatie? (oktober 2022)
- Zelfbeheer in de warmtetransitie (december 2022)
  Met behulp van recente literatuur, adviezen en ervaringen uit ons eigen netwerk hebben we een selectie gemaakt van acht beleidsinstrumenten die veelbelovend zijn voor het stimuleren en ondersteunen van de samenwerking in de warmtetransitie.

Drie video's gepubliceerd

Tabel 8: Video's gepubliceerd in 2022 en totaal aantal views (exclusief opnames van webinars en bijeenkomsten)

	Totaal aantal views
Video Ontwikkelfonds 'Meer dan megawatts'	730
Animatie 'Slim energie delen'	699
Video Coalitie coöperatieve warmte	160

Energie Samen Academie online

De Energie Samen Academie biedt informatie aan energiecoöperaties, overheden en iedereen die meer wil weten over de coöperatieve energietransitie. Over buurtprocessen voor aardgasvrije wijken, financiering voor coöperatieve projecten, participatie, projectontwikkeling en nog véél meer.

In 2022 is hard gewerkt aan de ontwikkeling van deze website en het vullen met kennis. De Academie werd op 16 december feestelijk gelanceerd door Kees Vendrik, de voorzitter van het Nationaal Klimaat Platform.

Pilot van de Projectcentrale online

Energiecoöperaties hebben behoefte aan kennis én kapitaal om zon- en windprojecten sneller, gemakkelijker en goedkoper te ontwikkelen. Energie Samen en de Rabobank hebben daarom de Projectcentrale opgezet; een online platform dat projectleiders en bestuurders van coöperaties stap voor stap door algemeen toepasbare kennis loodst, aangevuld met contactinformatie voor specifieke, regionale expertise.
In 2022 is het platform ontwikkeld en gevuld met kennis over zon-op-dak-projecten. De Projectcentrale is getest via een pilot in de provincie Utrecht. De provincies Zuid-Holland, Noord-Holland, Gelderland en Groningen hebben in 2022 subsidie toegezegd voor verdere provinciale invulling.

4. Projecten

Local4local: financiering rond

Door de geslaagde aanvraag voor de subsidie missiegedreven onderzoek, ontwikkeling en innovatie (MOOI) in 2022 kunnen we de komende drie jaar met een consortium van dertien partners werken aan het concept Local4local. Het doel voor 2026: een compleet pakket voor energiegemeenschappen om zelfstandig aan de slag te gaan met het zelfbeheer van opwek en levering van lokaal opgewekte hernieuwbare energie tegen kostprijs+ aan hun gemeenschap. En daarmee een gigantische stap vooruit voor de lokale energietransitie.

Energiecoach-aanpak gelanceerd

1.000 nieuwe energiecoaches laten instromen en 50.000 bewoners spreken. Dat is de inzet van de Energiecoach-aanpak, waarin Energie Samen (Hoom) en Energiebank, in samenwerking met Milieu Centraal en de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE), hun krachten bundelen.
We organiseerden onder andere een serie van drie webinars over deze aanpak.

Verder ontwikkelen we samen met Milieu Centraal een zoekmodule 'Vind een energiecoach in jouw buurt' om consumenten te helpen een energiecoach te vinden.

Maatschappelijk dienstenbedrijf warmte in oprichting

Samen met de coöperaties Grunneger Power, Ketelhuis WG, om | nieuwe energie, Energie van Ons, Warmtebedrijf Muiderberg, Zutphen Energie, Energie Samen Rivierenland en Windunie werken aan een gezamenlijk maatschappelijk dienstenbedrijf waar energiecoöperaties en gemeentes terecht kunnen voor financiële, technische, administratieve en juridische ondersteuning bij het ontwikkelen en exploiteren van warmtenetten.

- Begin juni bezochten de initiatiefnemers Denemarken om (extra) kennis op te doen.
- In september organiseerden we een conferentie voor overheden en energiecoöperaties over samenwerking in een maatschappelijk warmtebedrijf.
- Eind december werd het businessplan afgerond.

60 leden openden hun deuren bij ‘Samen de winter door’

Samen met om | nieuwe energie en Deltawind lanceerden we de campagne ‘Samen de winter door’. Ruim 60 energiecoöperaties openden hun deuren op 19 november voor buurtgenoten, vrienden en familie zodat zij tips en tricks konden ontvangen over energiebesparing die zij op hun beurt ook weer door konden geven.

Participatiecoalitie gecontinueerd

De Participatiecoalitie is een samenwerking met NMF, HIER, Buurkracht en LSA Bewoners voor (a) ondersteuning van de RES’en op het gebied van participatie, gefinancierd door BZK en EZK en (b) begeleiding van wijken die aardgasvrij willen worden. De uitvoering van de afspraken liep in 2022 door. Ook is financiering voor 2023 veiliggesteld.

De Participatiecoalitie publiceerde in 2022 onder andere een handreiking voor rolverdeling bij het ontwikkelen van zonneparken en windmolens met lokaal eigendom, interviews over samenwerking tussen gemeenten, energiecoöperaties en projectontwikkelaars en het rapport 'De zoektocht naar volwaardig samenwerken in de warmtetransitie'.

‘Crack the process’ gestart

Met een aantal samenwerkingspartners zijn we een project gestart om van elkaar te leren; waarom is de ontwikkeltijd om tot een aanbod aan bewoners te komen gemiddeld 5-7 jaar, en kan dat ook korter? Welke besluiten moeten er genomen worden, door wie en in welke fase, als je wil komen tot een aanbod aan bewoners en tot een realisatieovereenkomst? Op 9 november organiseerden we een ontwerpdag.

‘Inclusieve energietransitie’ gestart

Met coöperatieve projecten willen we iedereen betrekken bij de energietransitie, ook mensen met een smalle beurs. Het project ‘inclusieve energietransitie’ is gestart in 2022 met als doel om kennis via de Energie Samen Academie beschikbaar te stellen voor de coöperatieve beweging; het gaat dan om goede voorbeelden en inclusieve financiële modellen voor de opwek van duurzame energie.

Accept gecontinueerd

Het Europese project Accept liep in 2022 door. Dit project moet resulteren in toegang voor energiegemeenschappen tot handelsmarkten voor het verkopen van flexibiliteit. De wijk Eva Lanxmeer in Culemborg is de Nederlandse proeflocatie.

SCCALE: eerste publicatie

Ook het Europese project SCCALE liep in 2022 door. Binnen dit project starten 'energy communities' projecten, en ontwikkelen al doende hiervoor een methode die in heel Europa kan worden gebruikt. Het Nederlandse pilotproject is Selwerd-Zuid (Groningen) 'van het gas af'. In december verscheen de eerste publicatie: Community Energy Municipal Guide.

ACCE gestart

In november zijn we gestart met het Europese project ACCE. Het project focust op het ontwikkelen en opschalen van financieringsinstrumenten voor energiecoöperaties, op basis van bestaande voorbeelden. Nederland loopt hierin voor op de meeste andere landen (o.a. Ontwikkelfonds en Realisatiefonds), en zal daarom een voortrekkersrol hebben.

5. Communicatie en media

Vijf edities van twee bladen en twee flyers gepubliceerd

- Energie Samen magazine: het ledenblad is in 2022 één keer verschenen in plaats van de geplande twee keer. Vanwege financiële tegenvallers bij het Bedrijfsbureau is het tweede nummer vervallen.
- Wind & Zon | vakblad Duurzame Energie: het vakblad voor duurzame energie is in 2022 vier keer verschenen.
- Flyers: zie Publicaties.

41 Digitale nieuwsbrieven verstuurd

Tabel 9: Overzicht nieuwsbrieven in 2022

	Abonnees	Verscheen in 2022
Nieuwsbrief Energie Samen	2.388	maandelijks
Energiecoach nieuwsbrief	1.547	maandelijks
Hoom update voor de leden	574	maandelijks
Nieuwsbrief Buurtwarmte	311	drie keer
Hoom-geïnteresseerden	258	twee keer

De nieuwsbrief Energie Samen werd in de tweede helft van 2022 verstuurd vanuit mailprogramma LaPosta (via een koppeling met Econobis). Hierdoor zijn ook kengetallen beschikbaar; de nieuwsbrieven september t/m december werden gemiddeld door 60% van de ontvangers geopend, een hoge 'open-rate'.

Sociale media: groei op LinkedIn

Met name via LinkedIn hebben we meer volgers gekregen. Dit vooral door toegenomen activiteit op LinkedIn door inzet van extra communicatiecapaciteit.

Tabel 10: Aantallen volgers van Energie Samen op Twitter en LinkedIn

	2021	2022
Twitter	1307	1528
LinkedIn	824	1584

Op ons YouTube-kanaal posten we opnames van onze webinars en korte filmpjes (zie verder Video's).

6. Coöperatie Energie Samen

Fusie met Hoom officieel rond

Op de ALV Energie Samen van 7 januari 2022 bleek dat Hoom en Energie Samen verder konden als één organisatie. Samen willen we een volledig aanbod bieden voor een coöperatieve aanpak om iedere wijk in Nederland te ondersteunen richting aardgasvrij.
De integratie van Hoom binnen Energie Samen vond in 2022 vooral achter de schermen plaats, al was het maar omdat bijvoorbeeld de 'Energiecoach-aanpak' grotere prioriteit had dan het wijzigen van 'oude' merknamen. De activiteiten van Buurtwarmte en Hoom gingen in 2022 onverminderd door.

Leden Energie Samen: groei in coöperaties, krimp in individuen

In 2022 konden we -net als in 2021- ongeveer 40 nieuwe coöperaties/verenigingen als lid begroeten. Er kwam één subregionale koepel bij, twee organisatie-supporters en 31 individuele supporters. Het aantal lokale energiecoöperaties en verenigingen in ons ledenbestand (inclusief koepels) groeide daarmee met 19%.
Het totale aantal individuele supporters daalt al een aantal jaren met 17% per jaar.

Ledenaantal Energie Samen per 21 februari 2023

- Lokale energiecoöperaties en verenigingen inclusief koepels:325
- Supporters (organisaties): 44
- Supporters (personen): 365

Coöperatieve beweging: meer leden, meer professionalisering

Nederland telde in 2022 totaal 705 energiecoöperaties, dat was 1% meer dan in 2021. De groei neemt duidelijk af. Er is een verzadigingspunt bereikt nu in bijna 86% van de gemeenten een energiecoöperatie actief is.
Het geschatte aantal leden en/of deelnemers aan projecten is 120.000, een toename van 8% te opzichte van 2021.
De coöperaties houden zich met vrijwel alle aspecten van de energietransitie bezig: energieopwekking, -besparing, -opslag en -handel.
Professionalisering is en blijft een belangrijk aandachtspunt. Als het aantal projecten toeneemt, vraagt dat meer van een organisatie. Meerdere coöperaties werken inmiddels met betaalde krachten, meestal op projectbasis.

De coöperaties werken op verschillende niveaus met elkaar samen: lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk.
Met name zonprojecten laten een groei zien, na een korte dip in 2021. In totaal zijn er 1.093 collectieve zonprojecten geteld.

Bron: Lokale energie monitor 2022

Zes ALV's en 12 bestuursvergaderingen gehouden

In 2022 zijn zes Algemene Ledenvergaderingen gehouden, waarvan drie online, één alleen live en twee hybride. Gemiddeld waren er 87 leden bij de ALV aanwezig (exclusief bestuursleden en medewerkers Bedrijfsbureau). De hybride ALV's werden duidelijk het best bezocht, gemiddeld door 123 leden. Naar de geheel live en de geheel online ALV's kwamen ongeveer evenveel leden (gemiddeld 69).

Het bestuur vergaderde in 2022 12 keer. Daarvan waren er tien reguliere bestuursvergaderingen en twee 'heisessies'.
In 2022 heeft Norbert Buiter (penningmeester) het bestuur verlaten. Bestuursadviseur Brenda Harsveld (Noordelijke koepels) en Monique Sweep (Deltawind) kwamen het bestuur versterken. Andries Metz is benoemd in de rol van secretaris. De vacature penningmeester is in 2022 nog niet formeel vervuld. Guus IJdema heeft deze rol tot eind 2022 tijdelijk vervuld.

Eerste ledentevredenheidsonderzoek gehouden

In april 2022 hebben we een ledentevredenheidsonderzoek gehouden. We ontvingen 55 inzendingen. Energie Samen kreeg als gemiddelde rapportcijfer een 7,1 (met maximum een negen en minimum een drie).
De scores specifiek voor onze verschillende activiteiten zijn gebruikt om te kijken waar we onze dienstverlening kunnen verbeteren. Het onderzoek wordt 2023 herhaald om het effect daarvan te meten.

Samen met leden aan de slag

Als landelijke koepel willen wij optimaal gebruik maken van de expertise, ervaring en mening van onze leden, voor onze leden, op diverse thema's. Op die manier integreren we de kennis van onze leden in alles wat we doen.

Werkgroepen

In 2022 waren de volgende werkgroepen actief:

Econobis
- Gebruikersraad (Econobis/HOOM)
- Werkgroep tarieven

Buurtwarmte
- Ontwikkelgroep fase 1: buurtenergieplan maken
- Ontwikkelgroep Provinciaal coördinatoren
- Werkgroep Geothermie
- Expertise-pool gasvrije wijken
- Leergroep Projectontwikkeling
- Werkgroep Zelfbeheer in de warmtetransitie

Wind&zon
- Lokale vertegenwoordigers RES regio's

- Samenwerken in coöperatieve projecten (voorbereiding in 2022, eerste bijeenkomst uiteindelijk begin 2023. Deze groep is voortzetting van de groepen Implementatie Ontwikkelfonds en CoP weerstand bij wind)
- Regionale samenwerking (in 2021: strategische ontwikkelgroep Ontwikkelfonds)
- Provinciaal coördinatorenoverleg Ontwikkelfonds
- CoP Zon-op-Dak gebruikersgroep

Een aantal werkgroepen met provinciale insteek zijn nu actief binnen de betreffende provinciale organisatie.

Lobby

- Expertgroep Warmtewet
- Expertgroep PCR/SCE
- Expertgroep Energiewet

Focusgroepen

De focusgroep Contributiestructuur heeft in 2022 een voorstel ontwikkeld voor een nieuwe contributiestructuur. De grondslagen 'aantal leden' en 'stroomproductie' werden in het voorstel vervangen door de grondslag 'omzet'. Het voorstel is aangenomen op de ALV in december.

De focusgroep Strategie heeft het eindproduct aan het bestuur aangeboden. Dit is op de ALV van juni besproken en vastgesteld (lees meer).

7. Bedrijfsbureau Energie Samen

Het bedrijfsbureau is het uitvoerende orgaan van de coöperatie en heeft een servicecontract voor de uitvoering van de diensten met de coöperatie.

In 2022 zijn negen vacatures uitgezet. Bij zeven ervan ging het om invulling van een nieuwe functie. Er zijn twee betaalde medewerkers vertrokken in 2022.
Het aantal medewerkers is fors gegroeid in 2022, het aantal contracturen per medewerker licht gedaald.

Tabel 11: Medewerkers Energie Samen (in loondienst, excl ZZP), 2021 en 2022

	2021 (31-12)	**2022** (1-12)
Medewerkers	19	31
Fte	14,4	21,8
Fte per medewerker	0,76	0,7

Een alfabetisch overzicht van alle medewerkers vind je op energiesamen.nu/team

Twee nieuwe regionale koepels opgericht

In de meeste regio's kunnen lokale energiecoöperaties ondersteuning voor hun projecten organiseren via een regionale koepel of projectbureau.

- Energie Samen Noord-Holland is formeel opgericht in november 2021, maar kwam in 2022 goed op stoom.
- Eind december is ook Energie van Flevoland opgericht.

Daarmee hebben alle provincies behalve Zeeland een regionale koepel van energiecoöperaties en/of een projectbureau.

Samenwerkingspartners: nieuwe én gecontinueerde samenwerking

Om onze projecten, diensten en belangenbehartiging stevig uit te kunnen voeren gaan we regelmatig samenwerkingsverbanden aan. In 2022 hadden we verschillende samenwerkingspartners.

Aquathermie samen met leden en regionale koepels
Energie Samen Buurtwarmte werkt samen met Zeeuwind aan een stappenplan voor burgerparticipatie in een aquathermieproject. Er zijn vergelijkbare ambities in Rivierenland en Groningen, en ook projectbureaus in een aantal provincies volgen dat voorbeeld.

NVDE, NWEA,, NCR REScoop.eu, LEO
Zie Belangenorganisaties hierboven.

NVDE: Open Energiedag (17 september)
Ruim 5000 bezoekers namen op 17 september tijdens de tweede Open Energiedag een kijkje bij 62 duurzame energieprojecten. Meer dan 17 leden van Energie Samen deden mee. Ook besteedden we weer aandacht aan de Green Energy Day op 21 februari.

Holland Solar
Waar mogelijk werken we bij belangenbehartiging samen met de brancheverenigingvoor de zonne-energiesector. Daar zijn we geen lid van. Onze adviseur netinfrastructuur Leon Straathof werkt ook voor Holland Solar (en voor NWEA).

Alliander
Via de Coalitie Coöperatieve Warmte werkten we samen met Alliander.

De Participatiecoalitie
Zie Participatiecoalitie gecontinueerd onder Projecten.

Deltares
Met Deltares, TKI Urban Energy, WarmingUp, het ministerie van BZK, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Programma Aardgasvrije Wijken en TNO zijn we gestart met het project Crack the Process.

DuurzaamDoor
Met DuurzaamDoor hebben we in 2022 het leerprogramma Zelfbeheer in de warmtetransitie uitgevoerd (zie Publicaties).

Energie Beheer Nederland (EBN)
In juni 2022 startten we een samenwerkingsproject met EBN om de mogelijkheden van geothermie (aardwarmte) voor bewonersinitiatieven te onderzoeken. Als eerste wordt een gezamenlijke visie ontwikkeld over geothermie als warmtebron en de rol van bewonerscollectieven in deze warmteketen

Energiebank
In onze Energiecoach-aanpak werkten we samen met Stichting Energiebank Nederland.

HIER opgewekt
Ook in 2022 was Energie Samen aanwezig bij het evenement Hier Opgewekt, op woensdag 30 maart. We brachten onze expertise in bij diverse kennissessies. Ook leden kwamen aan het woord, bijvoorbeeld in de podcast SE4 #2: o.a. onze leden Zon Op Waterland, DE Ramplaan, Blijstroom en Zon op Oisterwijk.
Verder werken we samen met HIER opgewekt in de expertgroep Postcoderoos.

Klimaatverbond
Energie Samen Buurtwarmte werkte samen met het Klimaatverbond en de Erasmus Universiteit aan een governancestructuur voor energiedienstenbedrijven.

In het kader van de Coalitie Coöperatieve Warmte organiseerden we een webinar over coöperatieve collectieve warmte-tools en publiceerden we een flyer (zie Publicaties)

Ministerie van BZK, PAW

Met het ministerie van BZK, TKI Urban Energy, WarmingUp, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Programma Aardgasvrije Wijken, Deltares en TNO zijn we gestart met het project Crack the Process. Het ministerie draagt ook bij aan onze Energiecoach-aanpak.

Rabobank

Met de Rabobank zijn we een nieuw project gestart, de Projectcentrale. De bestaande samenwerking voor het Realisatiefonds is gecontinueerd. Ook via de Coalitie Coöperatieve Warmte werkten we samen met de Rabobank.

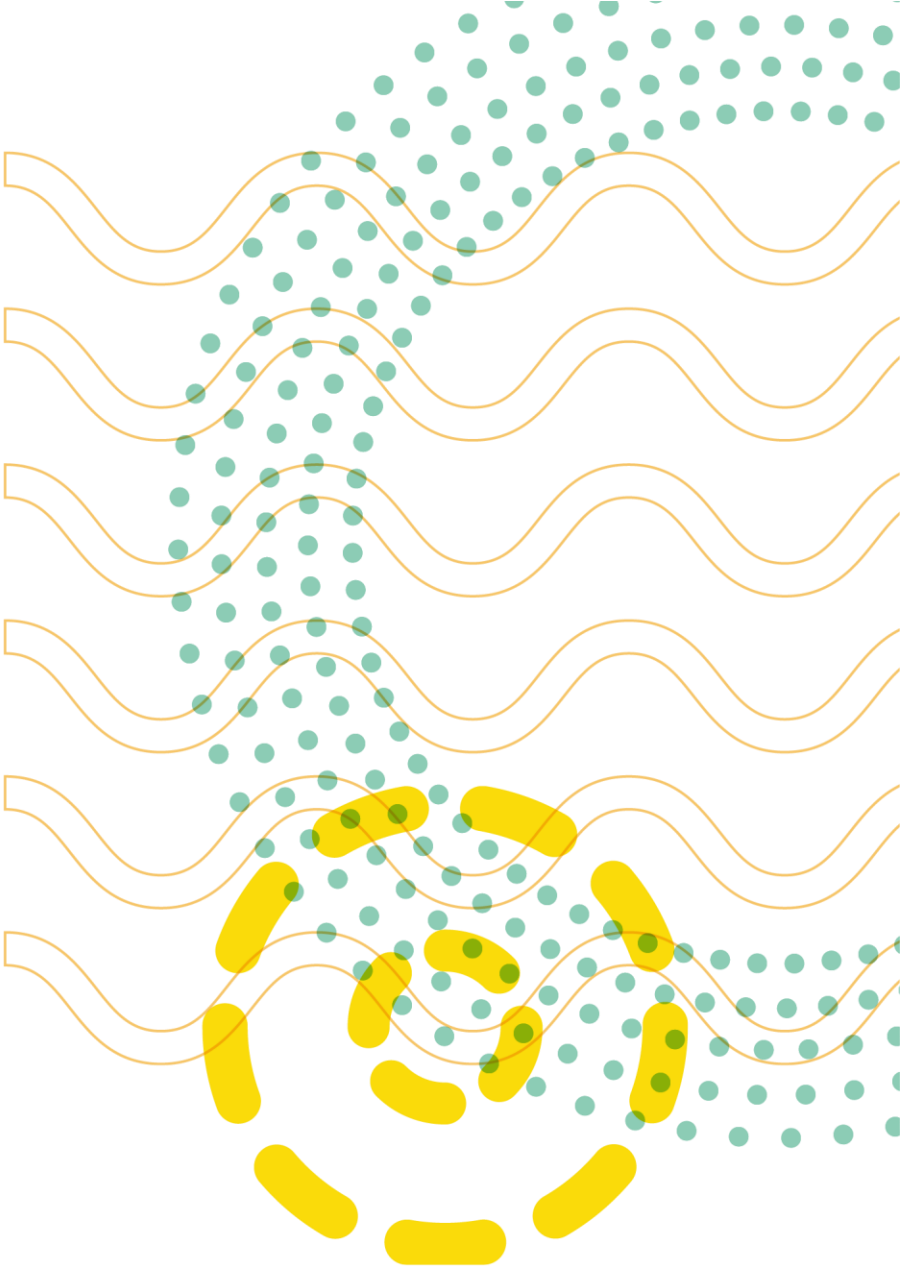
TKI Urban Energy, TNO, VNG en WarmingUp

Met TKI Urban Energy, WarmingUp, het ministerie van BZK, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Programma Aardgasvrije Wijken, Deltares en TNO zijn we gestart met het project Crack the Process.

Wocozon

De samenwerking met Wocozon binnen ZonSamen is in 2022 gecontinueerd.

Colofon
Juni 2023

Beeld: Betuwewind, Warmtebedrijf Muiderberg (Studio Kastermans), Doarpsmûne Reduzum, het Groene Zuiden/50 Tinten Groen, energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk, Lokale Energie Monitor 2022